

УДК 378.14:355.23-796.8.012.6(075.8)

Ковальов І. М.,

кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0151-388X>;

Ярещенко О. А.,

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2475-7572>;

Панов С. О.,

заступник начальника управління кадрового забезпечення –
начальник відділу професійного навчання
ГУНП в Харківській області

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ КУРСАНТІВ ХНУВС, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ В БОРОТЬБІ САМБО ТА ДЗЮДО, ДО ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ключові слова: боротьба самбо, дзюдо, засоби фізичної підготовки, макроцикли, навчально-тренувальний процес, педагогічні умови, технічні засоби, технічна підготовка, швидко-силові якості.

Kovalev I. M., Yareshchenko O. A., Panov S. O. FORMATION OF READYNESS OF KHNUVS STUDENTS WHO SPECIALIZE IN SAMBO AND JUDO WRESTLING FOR COMPETITIVE ACTIVITY

Key words: wrestling Sambo, judo, means of physical training, macrocycles, educational and training process, Pedagogical conditions, technical means, technical training, speed and strength qualities.

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (Інтернет-джерел) [1-3] встановлено, що питанням моделювання педагогічних умов, які забезпечують розвиток та удосконалення швидко-силових якостей (прикладних компетентностей) курсантів закладів вищої освіти, які готують кадри для Національної

поліції України і спеціалізуються в боротьбі самбо, дзюдо – присвячено недостатню кількість наукових праць, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку дослідження.

Метою дослідження є апробація педагогічних умов розвитку та удосконалення швидкісно-силових якостей курсантів ХНУВС, які спеціалізуються в боротьбі самбо, дзюдо у річному циклі їх багаторічної підготовки.

Для досягнення головної мети та основних завдань дослідження було створено науково-дослідну групу (НДГ), у складі: І. Ковальова, О. Яреценка, С. Панова, П. Рибалки (провідні учені і практики обраного напрямку дослідження).

Під час емпіричного дослідження членами НДГ були використані **наступні методи**: абстрагування, аналізу та синтезу, індукції і дедукції, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу, шкалювання), власний досвід участі у змаганнях різних рангів з боротьби самбо, дзюдо тощо.

Емпіричне дослідження організовано у три етапи (грудень 2020 р. – червень 2021 р.). Упродовж першого етапу дослідження (грудень 2020 р.) створено НДГ та проведено аналіз науково-методичної, довідкової та спеціальної літератури, у яких розкриваються шляхи вирішення окресленої проблематики. Надалі членами НДГ сформульовано мету та визначені основні завдання дослідження, а також здійснено підбір сучасних наукових методів дослідження.

Під час відпрацювання другого етапу (січень-лютий 2021 р.), відповідно до результатів попередніх досліджень у обраному напрямі [1-3] тощо, нами обґрунтовано доцільність та необхідність впровадження у систему багаторічної підготовки курсантів, які спеціалізуються в дзюдо та боротьбі самбо технічних засобів, які забезпечують формування прикладних компетентностей, а саме: тренажер із захватом для дзюдо, самбо (надалі гумовий амортизатор [4], рукав-канату [5], бойового молоту (надалі кувалди) [6]. Вибір функціональних та технічних засобів спеціальної фізичної підготовки одноборців обумовлений необхідністю підвищення швидкісно-силових якостей курсантів, які спеціалізуються в боротьбі самбо та дзюдо, що забезпечить підвищення їх результативності під час участі у змаганнях різних рангів.

Відповідно до результатів аналізу спеціальної літератури у обраному напрямі дослідження [1-3] тощо, а також враховуючи вище вказане науково-теоретичне обґрунтування необхідності впровадження у систему багаторічної підготовки курсантів-правоохоронців (одноборців) досліджуваної категорії технічних засобів навчання (тренажерів), членами НДГ змодельовані відповідні педагогічні умови [7] (за основу було використано авторську розробку учених: П. Рибалки, Ю. Васецького, О. Солодкої, А. Крasiлова, О. Хоменка [7 с. 183-185]).

Надалі у динаміці третього етапу емпіричного дослідження (березень – червень 2021 р.), з метою визначення ефективності розроблених педагогічних умов [7 с. 183-185] організовано педагогічний експеримент, у якому взяли участь курсанти, члени збірної команди Харківського національного університету внутрішніх справ з боротьби самбо, дзюдо (n=16 чол.). Середній вік досліджуваних склав $20,1 \pm 0,9$ років, з-них: кандидатів у майстри спорту України – 2 чол., 1 спортивного розряду – 10 чол., 2 спортивного розряду – 4 чол.

Учасників педагогічного експерименту було розподілено на дві групи: контрольну (Кг, n=8 чол.) та експериментальну (Ег, n=8 чол.), що були репрезентативні за антропометричними показниками та обсягом. До початку педагогічного експерименту досліджувані курсанти-одноборці Кг та Ег за рівнем розвитку швидкісно-силових якостей та технічної підготовленості з боротьби самбо, дзюдо достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$).

З метою розвитку та удосконалення швидкісно-силових якостей, які забезпечують формування готовності курсантів-одноборців до змагальної діяльності, представники

Кг під час навчально-тренувальних занять в річному циклі підготовки використовували діючу програму. У свою чергу, одноборці Ег в системі річного циклу підготовки додатково використовували змодельовані членами НДГ педагогічні умови [7 с. 183-185].

Визначення рівня сформованості готовності представників Кг та Ег до змагальної діяльності здійснено відповідно до діючої нормативної бази. Крім цього, під час оцінювання було використано метод експертного оцінювання за 4-х бальною шкалою, де «4» – максимальний бал, а «1» – мінімальний.

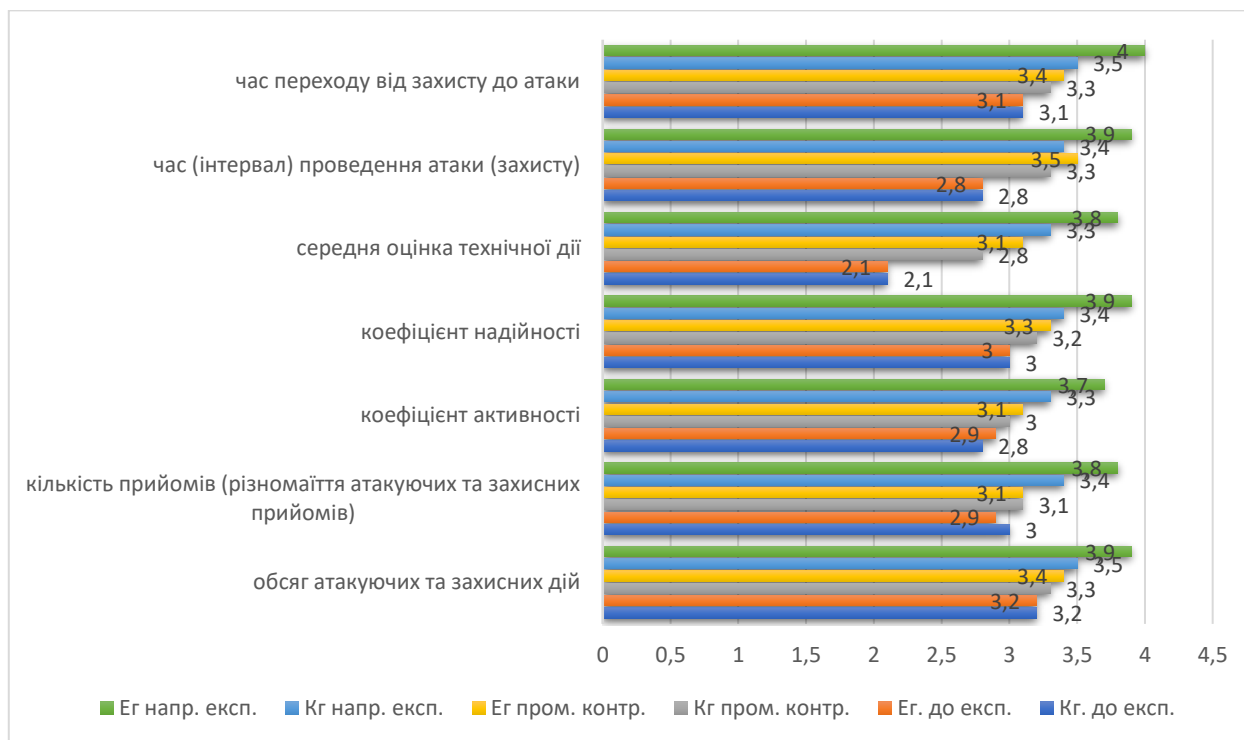

Рис. 1. Результати визначення параметрів активності та ефективності змагальних дій досліджуваних курсантів ХНУВС Кг та Ег, які спеціалізуються в боротьбі самбо та дзюдо упродовж педагогічного експерименту

При порівнянні показників до та після використання змодельованих членами НДГ педагогічних умов встановлено, що результати (рис. 1), отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах зросли відносно вихідних та проміжних показників, і ці відмінності переважно є достовірними (Ег, $P \leq 0,05$).

Висновки. В результаті дослідження змодельовано та апробовано педагогічні умови розвитку та удосконалення швидкісно-силових якостей курсантів ХНУВС, які спеціалізуються в боротьбі самбо та дзюдо у річному циклі їх багаторічної підготовки.

Нами встановлено, що внесені зміни у програму підготовки курсантів-одноборців (у річному циклі) – сприяло розвитку та удосконаленню швидкісно-силових якостей. Крім цього, акцентоване використання технічних засобів та спеціальних тренажерів забезпечило підвищення технічної майстерності досліджуваних курсантів експериментальної групи, що підтверджується позитивною динамікою підвищення їх спортивної кваліфікації та показників змагальної діяльності.

Результати дослідження впроваджені у практику багаторічної підготовки курсантів ХНУВС, які спеціалізуються в боротьбі самбо та дзюдо. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають розроблення уніфікованої методики удосконалення техніки та тактики ведення змагальної сутички курсантами-одноборцями в партері.

Список бібліографічних посилань

1. Ананченко К. В., Хацаюк О. В., Загура Ф. І., Огньова Л. Ю. Вдосконалення техніко-тактичної підготовленості дзюдоїстів 17-18 років. Науково-теоретичний журнал «Єдиноборства». 2020. Вип. 9 (10). С. 4-13.
2. Хацаюк О. В., Ананченко К. В., Хуртенко О. В., Дмитренко С. М., Бойченко Н. В. Дослідження технічного арсеналу бійців ММА високої кваліфікації. Науково-теоретичний журнал «Єдиноборства». 2020. Вип. 6 (1). С. 92-105.
3. Шемчук В. А., Вербин Н. Б., Нестеров О. С., Василенко М. М., Малахов Є. В. Педагогічна модель удосконалення спеціальної фізичної підготовленості майбутніх офіцерів засобами службово-прикладних єдиноборств. Збірник наукових праць «Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах». 2020. Вип. 71 (Т. 2). С. 241-248.
4. Тренажер із захватом для дзюдо (самбо). 2021. URL: <https://www.wr-wrest.com/espander-imitator-kimono> (дата звернення: 10.06.2021).
5. Тренажер канат-рукав для самбо. 2021. URL: <https://www.forbox.com.ua> (дата звернення: 12.06.2021).
6. Кувалди для кроссфіта (бойовий молот). 2021. URL: <https://wodshop.com.ua/uk/kuvaldy> (дата звернення: 12.05.2021).
7. Рибалко П.Ф., Васецький Ю.В., Солодка О.В., Красілов А.Д., Хоменко О.С. Результати дослідно-експериментальної перевірки педагогічних умов формування готовності здобувачів вищої освіти, які спеціалізуються на одноборствах, до змагальної діяльності. 2021. Вип. 81. С. 181-188.